

Prefatio i libz de consolatione philosophie.

Boecij Romani et

oratoris celeberrimi libri de consolatione philosophie. et commentarius super eisdem Incipit feliciter.

Philosophie seruias oportet tibi cōtingat vera libertas. Hec sūt v̄ba Senecę octa uia epla ad Lucillū. Quia vocari philosophia scientia veritatis re se habet. ex secōdo metaphysice. Et philosophia affert delectationes mirabiles firmitate et puritate ex. x. ethicorū. Et multis visa est philosophia res mirabilis et diuina. ex de celo et mū. Ar. Itē q̄ nulla scia silis est philosophie que clarificat animam et facit delectari eā in hoc seculo in p̄fectiōe et reuerentia. ex li. de po. et morte. Et philosophia trahit hominem ab obscuritate ignorantie ad sciām. a tenebris stulticie ad lucē sapiētie et ad claritatem intellectus. ex eodē li. Ar. Itē qz philosophia a superstitione liberat: metu mortis nō perturbat. s̄m Tullii in li. de fin. bo. et ma. Ideo Seneca has et p̄siles p̄ditiōes et effectus laudabiles philosophie aduertens: hortat nos ad seruitiū philosophie in p̄positiōe p̄posita sic dicens. Philosophie seruias oportet. Que quidē p̄positio pōt p̄bari multis rōib⁹. Primo sic. Illi oportet seruire p̄ cui⁹ fuit tē hōi p̄tingit vera libertas. s̄ philosophia ē h̄mōi. igit̄ zc. Maior nō qz libertas ē nobilissima conditiō quā natura hūana desiderat et affectat. Minor p̄z p̄ eūdē Senecę. q̄ postqz p̄misit p̄positiōē istā. Philosophie seruias oportet. s̄m̄git vt tibi p̄tingat vera libertas. Et paucis inf̄positis dicit. hoc enī: scz ipsuz seruire philosophie: libertas est. Probat secōdo sic. Illi oportet seruire qd̄ animi p̄ficiat. vitā disponit. actiōes regit. agēda et omittēda demōstrat et sine quo nemo est securus. Philosophia est h̄mōi. igit̄ zc. Maior nō. nā iste p̄ditiōes sūt de p̄fectiōe hōis. Minor declaratur p̄ Senecę. xvi. epla ad Lucillū loquens de philosophia dicit. Hec animi format et fabricat. vitā disponit: actiōes regit. et omittēda demōstrat. sedet ad gubernādū errātia. fluctuātium dirigit cursū. s̄ sine hac nemo est securus. Probat tertio sic. Illi est seruiendū qd̄ tradit p̄gnitioni vltimi finis magnū incrementū. philosophia est h̄mōi igit̄ zc. Maior nō qz p̄gnitio vltimi finis ma

gnū incrementū p̄fert ad vitā ex. i. eth. Minor declarat. nā vltimus finis vite hūane est beatitudo cuius p̄gnitiōez philosophia tradit. Dicit ei philosophia in. iij. de consolatione p. ij. q̄ beatitudo est stat⁹ oim bonoz aggregatione p̄fectus. Et in eodē. iij. ont̄ philosophia in q̄ sit vera beatitudo et quō ad eaz p̄ueniat. Probat q̄rto. Illi oportet seruire qd̄ facit hominem parere deo. philosophia est h̄mōi. igitur zc. Maior nō p̄ se Minor p̄z p̄ Senecę. xlix. epla ad Lucillū q̄ dicit. Doc ei mihi philosophia p̄mittit vt me parē deo reddat. Probat quinto. Illi est seruiendū qd̄ est magistra oim sciārū. nutrit oim virtutū. summū solatiū lapsorū aiorū. qd̄ ē p̄uū veri lumis et cuius exhortatio est recta sua aucte dignissima. philosophia ē h̄mōi igit̄ zc. Maior nō qz rōnabilit̄ p̄pter has p̄ditiōes laudabiles alicui fuit. Minor declarat. Nā philosophia ē magistra oim virtutū ex. i. de p̄so. p̄sa ij. Ipsa est nutrit oim virtutū. ij. de p̄so. p̄sa iij. Ipsa ē summū solatiū lapsorū aiorū ij. de p̄so. p̄sa. i. Ipsa est p̄uia veri lumis iij. de p̄so. p̄sa. i. Et eius exhortatio est recta sui aucte dignissima. v. de p̄so. p̄sa. i. Sic ergo parz p̄positio declarata q̄ dicit. Philosophie seruias oportet. S̄z dices. Quid mihi p̄dest philosophia si fatū est? Quid mihi p̄dest philosophia si deus rector ē? Quid mihi p̄dest philosophia si casus impat? Ad hoc rōndet Senecę. xiiij. epla sua. Sive inexorabili lege fati nos stringat: sive deus arbiter vniuersi cūcta disponit. sive casus actiōes hūanas sine ordine p̄misceat. adhuc philosophie insistendū est. Philosophia enī nos tueri habet. hec ei hortat vt libeter deo placeam⁹: vt ipz seq̄mur: vt p̄tinue fortunę resistam⁹ et vt casū feramus. Licet aut̄ oēs hōines natura scire desiderat. tñ pauci. de q̄ dolor est. philosophie vacāt. qd̄ iō p̄tingit qz plures omissis delectatiōibus iteriorib⁹. ad delectatiōnes refugiūt corporales. Nō tñ oportet delectatiōes corporales eē eligibiliores iteriorib⁹ delectatiōibus quia delectatiōes corporales impediūt a summo bono. interiores at̄ ad id p̄mouēt. An Boecius in tractatu de summo bono dicit. Dolere debēt q̄ delectatiōibus sensu alibus detinent. bona iteriora omittēdo. Nā dediti bonis sensualib⁹: summa bona nō attingūt. Quos hōies sensuales Boecius q̄rto de p̄so. p̄sa. iij. cōpat vesperilionib⁹ dices. Nequeunt ei oculos suos tenebris assuetos ad lucē p̄spicue veritatis attollē. similesqz sūt aibus q̄rū intuitū nox illuminat. dies excecatur Et h̄ hōies sensuales et vulgares nō magnificēt nomē philosophie s̄ magis blasphemāt. nihilominus tñ ipsa philosophia in sua dignitate p̄seuerat teste Senecę. xiiij. ep̄ ad Lucillū Nunq̄ inalescet ad tantū

De causa suscepti operis et causis huius libri

malicia neq; ad tantū excedit q̄ stutes vt nō nomē phie sacrum et venerabile pmaneat.

Sz dicēs. philosophari nō valeo qz paup sū. s; si diuitias habuero totū me phie dabo. et h̄ videt rōnabile. qz natura p se nō ē sufficiens ad speculandū. s; oportet cibū et potū et reliquū famulatū p̄sistere. Et p̄ tāto sacerdotēs i egypto habitis necessarijs p̄t admirari ceperūt philosophari. **D**ec excusatio rōe paupratis nō valz. **A**udi **Sen.** xvij. ep̄ ad **Lucil** lū q̄ dic̄. **N**ō est quo nos paupras a phia reuocet. tolerāda enī est fames quā tolerauerūt qdā i obsidionib; et qd aliud erat p̄mū patie illoz q̄ in arbitriū nō cadere. s; inimicoz. q̄nto magis est qz promittit̄ perpetua libertas. nullius homis timor et qz aīn liberat a furoribus. multis enī ad philosophādū obstitit diuitie. **P**aupras aut̄ expedita secura ē. si vis aīo vacare paupris oportz. aut paupri s̄lis. qz nō p̄t studiū salutare fieri sine cura fragilitatis. fragilitas aut̄ ē volūtaria paupras. **D**ec **Sen.** **U**erū est igif; ad philosophandū exigunt̄ necessaria. sed sufficiūt hōi pauca. nō ei oportet futurū felicē deū terre et maris esse. quia natura paucis minimis qz p̄ceta ē. ex secūdo de cōsolat. p̄sa quita. **P**roice q̄ oīa a te et ad philosophiā magno cursu. totisq; viribus attēde **D**ec **Sen.** xvij. ep̄ ad **Lucillū.** **P**hie q̄ seruias oportet vt tibi p̄tingat vera libertas. vt tibi p̄tingat vera securitas. vt tibi innotescat felicitas. vt par deo fias. et p̄cipue vt i aduersitatibus et tribulatiōibus positus p̄ ip̄am verissime p̄soleris; exēplo **Boeciū** quē phia in exiliū relegatū. ab oībus bonis pulsus. dignitatibus exutū. multis miserijs afflicū. dulcissime p̄solabat **D**e cui; phie p̄solatiōe agit in libro **Boeciū** q̄ intitulat̄. **L**iber de p̄solatiōe phie. de q̄ ad p̄ns n̄ra est intentio. **D**ec sufficiant de introduciōe huius li. **S**ed anteq; ad l̄raz accedam; quib; sūt p̄mittēda. **P**rimū de causa suscepti opis. **S**ecūm de causis hui; li. **T**ertū de titulo huius libri et ei; expositiōe. **Q**uartū de cā intituliōis p̄ntis li. **Q**uitū de generali sūma et snia huius li. **C**irca primū videlicet circa cām suscepti opis q̄re **Boecius** hūc librum p̄scripsit; est sciendū. qz **Boeciū** vir eximius cōsul Roman; fide catholicus extitit q̄ disputās de fide catholica p̄tra duos hereticos scz p̄tra **Nestoriū** et **Euticē.** cū nullus esset q̄ eis resisteret. **Boecius** ip̄os i cōmuni p̄silio deuicit. sic p̄tz in li. suo de duab; naturis i christo. **I**pe vero **Theoderici** regis gothoz cū idē **Theodericus** tyrānidē suā p̄ **Rōnos** vellet exercere et q̄libet bonos opprimē.

Boecius virtute dei armatus plus oib; alijs sibi restitit. et q̄s tyrānica rabies inuaserat **Boeciū** amore iusticie exponēs se perculis ip̄os liberauit. **V**idēs aut̄ **Theodericus** rex gothoz solū ip̄m **Boeciū** sibi resistentē. cogitabat q̄liter ip̄m p̄deret. et cū iustā cām p̄tra eū nō inueniret. duas falsas cās cōfingit. **D**ixit enī **Boeciū** impediuisse quēdā delatozē sibi l̄raz. q̄ cōtinebāt accusationē senatus **Rōnoz.** vt sic senatus redderet reus lese maiestatis. **D**anc cām tangit **Boecius** p̄rol. iij. hui; primi dicēs **Delatozē** ne documēta deferret quib; senatus maiestatis reū faceret impedisse criminamur **S**ecūdo accusabat **Boecius** qz q̄sdā l̄ras direxisset ad impatozē cōstantinopolitanū p̄ q̄s restituēt libertatē p̄stinā ip̄is **Rōnis.** **D**anc cām tangit **Boecius** eadē p̄sa sic dicēs. **N**az de cōpositis falso l̄ris quib; libertatē arguoz sperasse **Rōnā** qd attinet dicē. **V**is de causis **Boeciū** p̄ viles p̄sonas et infames accusatus; indefensus reus est iudicatus. et a rege **Theoderico** papie in exiliū relegat;. **Boecius** aut̄ in exilio positus p̄teritā p̄speritatē secū reputās et p̄ntem aduersitatē cōsiderās. ne aliquis hō in sili statu positus desperet sed vñ cōsolaret̄ h̄et; philosophicā cōsolatiōem cōposuit p̄tra mutabilitatē fortune. **E**x quib; dictis patz qz cā suscepti operis ē illa: q̄tinus **boecius** se in exiliū relegatū; ab oībus bonis depulsi; dignitatibus exutū. philosophice se tueret. volens cōsolari quēlibet hōiem in sili statu positū ne desperet sicut esse cōtēdū. **S**ecūdo videndū est de causis hui; li. cuius cā efficiēs fuit **boecius** q̄ describens materiā hui; li. vtiq; taz p̄sa q̄ metro. imitat; **Marcianū** felicē capellā q̄ i describēdo nuptias **mercurij** et **philogię;** hoc stilo vsus est. de q̄ fit mētio in **Theodolo** vbi dī **Egregiaz** solobē cui p̄ **Stilbontis** amorē. **U**i super magna sociasti teste capella. **L**icet ille lib **boeciū** multū excellat librum **Martiani** tā nobilitate materiē qz p̄uilegio eloquētie. **boecius** enī nec **Lullio** i p̄sa. nec **Virgilio** i metro minor reputat; **U**tiq; aut̄ **boeciū** i hoc libro p̄sa in q̄ ponit rōnes ad cōsolandū **boeciū.** p̄bando qz nō sit dolendū de amissiōe rerū tpaliū. **U**tiq; aut̄ metro delectabili vt dum audiat; meror obliuioi tradat;. **C**ausa materialis hui; li. est phica cōsolatio ordinata ad cōtemptū mūdanoz et ad appetitū sūme felicitatis. vel phica cōsolatio p̄suadēs neminē extolli in p̄speris; nec dep̄mi in aduersis. **U**el alit; **C**ausa materialis siue s̄biectū huius li. ē stat; miserabil; **boeciū** phica p̄solone sup̄duā. **C**ā formalis ēq̄tus hui; li. cōsistit in eius diuisi

De titulo et generali summa huius totius libri.

one de q̄ videbit post. **C**ā aut formalis edan di est modus agendi boecij. et est dialogus. i. sermo duoz. **I**ntroducti enī boecius. i. hoc li. duas psonas. i. seipm suā miserā deplāgētē. et phiaz sibi cōdolentē. et ipz sup sua miseria cōsolantē. et hoc est rōnabile. **N**ā fm btm Bre. **V**erus ordo consolatiōis est vt cū volumus aliquē a merore suspēdere. priō studeamus luāni eius cōcordare. **V**el iō cā formalis ē dialogus. quia in q̄daz pte huius primi li. phia introducitur fortunā ipz boeciū alloquentē. vbi incidit quedā figura tropi que vocatur ethopeia. de q̄ dic̄ grecim⁹. **A**c itroducti aliquos ethopeia loquentes. **E**t cū fortuna loquit boecius ipē. **V**el pōt dici fm cōmunit loquentes q̄ cā formalis tractādi est quituplex. diffinitiva. diuisiva. pbativa. im pbativa. exēploz positiva. sicut videbit in libro. **C**ā finalis huius libri est. vt ipō cognito nosipos et q̄sibet alios in aduersitatibus et tribulatiōe positos phica cōsolatiōe tueamur. et ne extollamur in p̄speris et deprimamur in aduersis. **T**ertio vidēdū est de titulo h⁹ libri. et de ei⁹ expositione. **U**bi sciendū q̄ titulus fm Remigium sup Donato. ē clavis siue ingressus opis sequētis. **E**t dī titulus a titan qd̄ est sol. sic ei sol illuminat mūdū sic titulus libz. **E**t pponit titulus libro ad cōmēdatiōem opis et ad laudē auctoris. **E**st ḡ titulus p̄ntis li. t̄lis. Anicij Manlij Torquati Severini. **E**xcofulis. **P**atricij. **O**rdinarij **B**oecij viri illustris incipit liber d̄ cōsolatiōe phie. **S**z q̄rit q̄re tot noia p̄ria ponunt in titulo? **D**icunt aliqui q̄ forte cōsuetudo fuit **R**ōnoz vt sic noia ascriberēt suoz auoz et p̄decessoz. **V**el alr̄ pōt dici q̄ plura noia ponunt in titulo p̄pter honorē et laudem ipius boecij quia fm Sen. in li. de clemētia ad **N**eronē. **M**ulta cognoia. honori data sūt sic ei vilis psona n̄ vult noīari nisi vno noīe. quia quāto plus noīat tāto plus cognoīat. et tāto magis sordescit. **S**ic honesta psona vult noīari pluribus noībus vt sic magis innotescat et clarescat alijs sua fama. nā oē bonū in cōmune deductū magis elucescit. **E**xponit at̄ iste titulus sic **B**oecius dīct⁹ fuit Anicius a quodā nobili **R**ōno sic dīct⁹ de cui⁹ genere ipē fuit. vel dīct⁹ Anicius q̄ inuic⁹. ab a qd̄ est sine et nicos victoria. nunq̄ enī **B**oecius vinci potuit vt flecteret a iure ad iniusticiā. sicut ipē testat in q̄rta p̄sa huius primi li. dicēs **N**unq̄ a iure ad iniuriā me q̄sq̄ detrahit. **S**ecūdo boecius dīct⁹ fuit. **M**ālius. qz de genere mālioz fuit qui erāt nobiles **R**ōni **T**ertio **B**oecius dīct⁹ fuit **T**orquatus a q̄

dā nobili **R**ōno sic dīct⁹ qui cū singulare bellū iniret cū quodā de gallia ipm reuicit et torquē in collo habentē sibi abstulit. cuius rōne dīct⁹ fuit torquatus. et cui⁹ genere fuit boecius. **Q**uarto boecius dīct⁹ fuit **S**everinus a seueritate. **S**euerus ei fuit: cū **T**heoderico regi gothoz se opposuit. vel dīct⁹ fuit **S**euerinus q̄si sequēs veritatē. nunq̄ enī in iudicijs vl̄ amore vl̄ odio flecti potuit a veritate. **Q**uinto boecius dīct⁹ fuit **E**xcoful q̄ vn⁹ ex p̄sulis **R**ōnoz. vel excoful q̄si extra p̄sulum positus quē prius habuit. **E**xconsulares dicebant qui iā reposituerant p̄sulatū. et licet ab honore p̄sulatus cessarēt: tamē postea plus alijs in magna reuerentia hēbant. **S**exto dīct⁹ fuit **P**atricius a nobilissimo **R**ōno sic dīct⁹ de cuius genē fuit boecius. vl̄ alio mō patricij dicebant nobiles romani qui p̄uidebāt reipublice sic p̄ filio qz noia scripta erant aureis lris. et iō dicebant p̄res. et quoz numero fuit vnus: boecius. p̄pter qd̄ dīct⁹ fuit patricius **S**eptimo dicebat **O**rdinarij qz rēpublicā ordinavit. vel alit̄ ordinarij dicebant qui tante dignitatis erāt vt qlibet ordie digni essent et sic boeci⁹ fuit **O**ctauo noīe p̄prio dīct⁹ fuit boecius qd̄ interpretat̄ adiutor qz i necessitate paupibus subueniebat. **Q**uarto vidēdū de cā intitulationis h⁹ li. **I**ntitulat̄ iste liber de cōsolatiōe phica. **U**bi sciendū. phica p̄solatio dī rōnabilis demōstratio declarans de cuius amissionē nō est dolendū. et de cui⁹ possessiōe nō sit gaudēdū. et qz hoc p̄tractat in p̄nti li. iō sic intitulat̄. **Q**uinto vidēdū ē de generali summa huius totius li. **U**bi sciendū q̄ boeci⁹ in hoc libro ont bona tpalia esse trāitoria et nō p̄sistere totaliter in eis totalē verā felicitatē et p̄ p̄ns nō est dolēdū de eoz absentia. nec gaudēdū de eoz p̄ntia. et neminē debet extolli i p̄speris nec deprimi in aduersis. **O**ndit̄ etiā in p̄nti li. quid sit sumū bonū. vbi sit sitū. et quō ad ipm pueniat̄. **E**tiā ondit̄ q̄ boni sp̄ sūt potentes. et mali sūt sp̄ impotētes. et q̄ bonis nū q̄s desunt sua p̄mia. malis nunq̄ sua supplicia. **P**ost hoc ondit̄ qd̄ sit dina p̄uidētia. qd̄ casus. qd̄ fatū. qd̄ libez arbitriū. **E**t ponit boecius rōnes quibus p̄bat libez arbitriū nō posse stare cū p̄uidētia dina et ponit quorūdam falsaz solutionē et eā im p̄bat. et postea ont verā solutionē quā rōibus cōfirmat. **I**sta et alia plura pulcra determinātur in hoc libro sicut patebit in sequentibus.